

Małgorzata Dąbrowska

"Kobieta, miłość, rodzina", Jean
Guitton, tł. B. Durbajło, Warszawa
1994 : [recenzja]

Seminare. Poszukiwania naukowe 11, 380-381

1995

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

do AIDS, problemu przeludnienia, moralności seksualnej. W ostatnim rozdziale autor krótko charakteryzuje dokumenty Kościoła dotyczące miłości i małżeństwa od Soboru Watykańskiego II.

Należy podkreślić, iż omawiana publikacja nie ma charakteru typowo naukowego, tzn. nie jest teoretycznym rozważaniem nad problemem miłości i małżeństwa. W tym też wyraża się jej wartość. Podnosi ona w sposób przystępny wiele ważnych kwestii życia małżeńskiego, bez zrozumienia których trudno mówić o odpowiedzialności małżeńskiej. Omawianą publikację traktować należy zatem jako „katechizm” przygotowujący ludzi do zawarcia związku małżeńskiego. Można powiedzieć, iż każdy człowiek podejmujący decyzję o rozpoczęciu życia małżeńskiego znajdzie w niej wiele ważnych kwestii, które stanowią codzienność życia małżeńskiego-rodzinnego. Publikację A. Launa polecić zatem należy przede wszystkim odpowiedzialnym za przygotowanie ludzi młodych do życia w małżeństwie. Postulować także należy, by praca ta ukazała się w języku polskim w celu szerokiego jej dotarcia do duszpasterstw młodzieżowych i duszpasterstw przedmałżeńskich.

ks. Henryk Skorowski SDB

Jean Guittou n, *Kobieta, miłość, rodzina*, tłumaczenie z j. francuskiego
B. Durbajło, Warszawa 1994, ss. 171.

Do wielu zjawisk społecznych charakteryzujących współczesną epokę należy również wzrost świadomości kobiety co do jej ludzkiej godności, a także domaganie się należytego jej miejsca, praw i obowiązków godnych kobiety jako osoby w życiu domowym, rodzinnym, jak i publicznym. Obok tego ujęcia, u podstaw którego leży istota głębi osoby ludzkiej, środki masowego przekazu szerzą ideał kobiety „z reklamy” dla wszystkich, kobiety wyemancypowanej, walczącej feministki wyrzekającej się niejako swojej kobiecości, piękna wewnętrznego na rzecz tego co zewnętrzne, wolne od wszystkiego. Obraz taki zatracza istotę kobiecości, jej życia, przeznaczenia, jej tajemnicy. Konsekwencją wypaczono obrazu kobiety, miłości w życiu oraz małżeństwa jest z kolei kryzys rodziny i jej deformacja, czego tak bardzo doświadczamy w dzisiejszej rzeczywistości. Jest to kolejne negatywne zjawisko dzisiejszego świata. Można by je nazwać desakralizacją małżeństwa i rodziny. Dlatego pojawia się wiele dokumentów i wypowiedzi Kościoła mających na celu uchronić istotę życia małżeńskiego i rodzinnego, aby stały się one narzędziem stanu jedności z Bogiem.

W 1994 r., w Międzynarodowym Roku Rodziny, Instytut Wydawniczy Pax wznowił w jednym tomie książkę wybitnego myśliciela francuskiego – Jeana Guittou n *Kobieta* oraz *Rodzina i miłość*, wydając je w jednym tomie. Pragnieniem autora było, aby treść jego głębokich rozważań pomogła współczesnym młodym mężczyznom i kobietom przeżyć wielką tajemnicę życia, a jednocześnie przygotować ich do niej. Przedmiotem bowiem rozważań autora jest miłość dwojga ludzi, ich relacje, zależności, ewolucje uczuć, w momencie, gdy tworzy się rodzina, konsekwencje, które płyną z tego faktu nie tylko dla żony – matki, ale i męża – ojca. J. Guittou n w swych rozważaniach wydobywa istotę kobiecości i męskości, ich przeznaczenie wspólnego pożycia. Analizuje różne aspekty miłości życia rodzinnego: miłość cielesną i duchową, ich wartości, wzajemne powiązania, stosunki między małżonkami i między rodzicami a dziećmi. Autor podkreśla, że by osiągnąć pełnię rozwoju w każdym etapie życia, człowiek musi o ten rozwój dbać, rozwijać się wewnątrznie, sięgać w głąb siebie. Jest to możliwe przy pełnym, obopólnym rozumieniu własnej wartości, zrozumieniu własnego miejsca i powołania w życiu, szanowaniu tego, co stanowi istotę pełni życia.

W części pierwszej tomu zatytułowanej *Kobieta* odnajdujemy zagadnienia dotyczące: powołania kobiety, psychofizycznych uwarunkowań funkcjonowania kobiety i mężczyzny, tajemnicy zaślubin, macierzyństwa tak fizycznego, jak i duchowego, kryzysu miłości małżeńskiej, koniecznej do dalszego bycia razem ewolucji uczuć, umiejętności starzenia się we dwoje, miłości zwyciężającej śmierć. Kontekstem tych rozważań, jak i następujących są własne przemyślenia autora oparte na Biblii, własnych doświadczeniach, jak i innych oraz przykłady z literatury pięknej.

W części zatytułowanej *Rodzina i miłość* odnajdujemy niezwykle głębokie rozważania autora dotyczące: seksualizmu człowieka – miłości fizycznej i duchowej (erosu i agape), ascezy i jej wartości, stanu małżeńskiego i bezmałżeńskiego, stosunków rodzinnych oraz rozważania o przemijaniu

– śmierci i stosunkach z nieobecnyimi. W części tej autor podejmuje też problem „drugiej młodości mężczyzny” zbiegającej się w czasie z krytycznym wiekiem w życiu kobiety.

Reasumując, należy podkreślić, że *Kobieta, miłość, rodzina* J. Guittona to traktat o pięknie i istocie miłości, o istocie człowieczeństwa w ogóle i jego powołaniu. Ten traktat ujęty w niezwykle pięknym języku (co należy zawdzięczać także tłumaczowi) stanowić może cenną pomoc w duszpasterstwie rodzin, duszpasterstwie młodzieżowym. Jest to bowiem pozycja, którą należy udostępnić szerokiemu gronu czytelników.

Małgorzata Dąbrowska

Mirosław Daniłuk SCJ, Karol Kaluza, *Podręczna encyklopedia instytutów życia konsekrowanego. Pojęcia, terminy, instytucje, dokumenty, czasopisma, sygła*, Redakcja Wydawnictw Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 1994, ss. 298.

Życie konsekrowane rozwijało się i wzbogaciło w ciągu wieków, kształtując formy „specyficznej duchowości, oryginalnej ascezy, stroju, budownictwa, urzędów i zajęć, różnego typu instytucji oraz towarzyszącej im sfery pojęć i terminów, związanych z kręgiem kultury zakonnej Wschodu i Zachodu. Ukazanie bogactwa i różnorodności oraz ewolucji jej elementów jest zadaniem niniejszego opracowania...” (s. 5). Zacytowane słowa ze wstępu publikacji trafnie wprowadzają w jej zawartość treściową i jednocześnie podkreślają ewolucję historyczną tych zagadnień. Hasła encyklopedyczne były dobierane zgodnie z kluczem wyrażonym w podtytule, zatem dzieło zasadniczo zawiera pojęcia, terminy, instytucje, dokumenty, czasopisma i sygła życia konsekrowanego.

Encyklopedia przybliża hasła w porządku alfabetycznym, z wyjaśnieniem etymologii oraz z podaniem oboczności nazwy. Te ostatnie jako wyrazy hasłowe umieszczono również w porządku alfabetycznym zestawu hasel, odsyłane są do nazwy zasadniczej. Hasła opracowano w zwięzłym encyklopedycznym stylu, z wykorzystaniem skrótów i odsyłaczy. Tym sposobem poszczególne pojęcia podstawowe w spolszczonej postaci pozwalają uniknąć zbędnych powtórzeń. Encyklopedyczny styl nie pozabawił jednak wielu hasel źródeł bibliograficznych z zastosowaniem skróconego opisu, który wyjaśniono w wykazie. W niektórych hasłach podany został aspekt historyczny – jak zaznaczono – ze względu na wagę problematyki. Prezentowane dzieło nie zawiera hasel poświęconych poszczególnym instytutom życia konsekrowanego. Podstawę zaś opracowania stanowiły opracowania słownikowe i encyklopedyczne obcojęzyczne. Poza nimi wykorzystano bularia, patologię grecką, pisma Ojców Kościoła oraz dokumenty kościelne dotyczące życia zakonnego.

W sumie książka zawiera 1107 hasel wraz z obocznościami (s. 55–288). Stanowią one zasadniczą część publikacji. Ponadto tom w swoim układzie strukturalnym, oprócz cytowanego wcześniej wstępu (s. 5–8), zawiera także wykaz skrótów bibliograficznych i ogólnych (s. 9–12), sigła zakonne (s. 13–54). Na końcu woluminu zamieszczono trzy załączniki (s. 289–298) obrazujące strukturę instytutów życia konsekrowanego, podział tych instytutów oraz strukturę Kongregacji Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego.

Niektóre hasła, np. dymisja zakonna, egzempcja, eksklaustracja, inkorporacja, instytuty świeckie, klauzura, laik, monastycyzm są potraktowane wieloaspektowo i można by rzec, że to już nie są hasła, lecz tematy. Zaskakują również w znaczeniu pozytywnym hasła typu: don, dyrektor, inspektor, inspektorja właściwe tylko dla Zgromadzenia Księży Salezjanów, a jednak zostały one odnotowane, i wyjaśniono genealogię właśnie tej terminologii (por. hasło inspektor, s. 140). Z kolei inne hasła domagałyby się wnikliwszej refleksji, np. asystencja, inkardynacja, koadiutor, sekularyzacja itp. Mankamentem jest brak spisu hasel. Ułatwiłby on zapewne korzystanie z publikacji. Należałoby również poszerzyć bazę źródłową i monograficzną. Winno się ją wykazać przy poszczególnych hasłach. Sporo hasel jest pozbawionych danych bibliograficznych, a wydaje się, że szersze i dokładniejsze podanie źródeł zwielokrotniłoby użyteczność encyklopedii. Te sugestie w żaden sposób nie negują dokonanej pracy, ale są wyrazem życzenia autorów sugerowanego we wstępie (s. 8).

Wydaje mi się, że to encyklopedyczne opracowanie pojęć, terminów, instytucji, dokumentów, czasopism i sygłów instytutów życia konsekrowanego należy zaliczyć do udanych przedsięwzięć,